

“Zij die het verleden niet herinneren, zijn gedoemd het te herhalen”

De belofte van “nooit meer”, geboren uit de as van de Holocaust, is een hoeksteen geweest van het internationaal recht inzake mensenrechten en het mondiale morele bewustzijn. Maar zoals George Santayana waarschuwde in het citaat dat dit essay zijn titel geeft, tonen de parallellen tussen vroegere gruwelen en huidige crises een verontrustende continuïteit in zowel de ideologieën die genocide aanwakkeren als de systemische tekortkomingen die deze mogelijk maken. Dit essay onderzoekt deze parallellen in drie hoofdstukken: ten eerste, de rol van superioriteit en dehumanisering in de Holocaust en het falen van internationale instellingen zoals de Volkenbond en het Permanente Hof van Internationale Justitie (PHIJ) om deze te voorkomen of te stoppen; ten tweede, de opvallende gelijkenissen in Israël's houding tegenover Arabieren, met name Palestijnen, en zijn acties in Gaza; en ten derde, het overtuigende bewijs van **mens rea** en **actus reus** dat genocide in Gaza vaststelt, en de morele en wettelijke plicht van staten en functionarissen onderstreept om te handelen onder de belofte van “nooit meer”, het Genocideverdrag en de doctrine van de Verantwoordelijkheid om te Beschermen (R2P).

Superioriteit, dehumanisering en het falen van internationale instellingen

De Holocaust, een van de meest systematische genocides in de geschiedenis, werd ondersteund door een ideologie van raciale superioriteit en dehumanisering die de uitroeiing van zes miljoen Joden en miljoenen anderen rechtvaardigde. De nazi-ideologie, geworteld in het concept van Arische superioriteit, positioneerde Joden als een submenselijke bedreiging voor de Duitse natie. Propaganda schilderde Joden af als “ongedierte”, “parasieten” en een “raciale vijand”, waardoor ze hun menselijkheid werd ontnomen en hun systematische vernietiging werd vergemakkelijkt. Deze dehumanisering was geen spontane daad, maar een opzettelijke strategie, zoals te zien is in Hitlers toespraken en Goebbels' propaganda, die Joden frameden als een existentiële bedreiging die eliminatie vereiste voor het voortbestaan van Duitsland.

Het naziregime concentreerde Joden in getto's zoals Warschau, waar honger en ziekten tienduizenden doodden, voordat ze werden gedeporteerd naar vernietigingskampen zoals Auschwitz voor geïndustrialiseerde moord via gaskamers. De intentie om Joden als groep te vernietigen was expliciet in de “Endlösung”, waardoor werd voldaan aan de **mens rea** voor genocide, terwijl de daden — doden, ernstige schade toebrengen, dodelijke omstandigheden opleggen, geboorten voorkomen door sterilisatie en het doden van 1,5 miljoen kinderen — de **actus reus** vervulden onder het later gedefinieerde VN-Genocideverdrag (1948).

Internationale instellingen, met name de Volkenbond en het PHIJ, slaagden er niet in deze genocide te voorkomen of te stoppen vanwege structurele zwakheden en geopolitieke realiteiten. De Volkenbond, opgericht in 1920 om vrede te bewaren, had geen handhavingsmechanismen en was afhankelijk van unanieme beslissingen, waardoor grote mogendheden zoals Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk de voorkeur gaven aan het sussen van nazi-Duitsland boven interventie. De Evian-conferentie (1938), ondersteund door de Volkenbond, slaagde er niet in de Joodse vluchtelingen crisis aan te pakken, omdat de meeste landen weigerden vluchtelingen op te nemen, wat nazi-gruwelen mogelijk maakte. Het PHIJ, de gerechtelijke arm van de Volkenbond, kon geschillen tussen staten beslechten, maar had geen mandaat of macht om interne gruwelen zoals de Holocaust aan te pakken, wat de prioriteit van soevereiniteit boven mensenrechten in die tijd weerspiegelde. Tegen de tijd dat de volledige omvang van de Holocaust bekend was, was de Volkenbond ter ziele, en was de wereld in oorlog, wat het catastrofale falen van internationale mechanismen om kwetsbare bevolkingen te beschermen onderstreepte.

Parallellen in Israëls houding tegenover Arabieren en zijn acties in Gaza

Israëls houding tegenover Arabieren, met name Palestijnen, en zijn acties in Gaza tonen huiveringwekkende parallellen met de Holocaust, geworteld in ideologieën van superioriteit, dehumanisering en systematisch geweld. Historische uitspraken van Israëlische leiders tonen een langdurige intentie om Palestijnen uit te sluiten of te vernietigen. Yosef Weitz (jaren 1940) pleitte voor een “land van Israël... zonder Arabieren”, en bepleitte de “transfer” van alle Palestijnen, waarbij “geen enkel dorp, geen enkele stam” zou blijven. Menachem Begin (1982) beweerde dat Joden het “meesterras” waren, en bestempelde andere rassen als “beesten en dieren, op zijn best vee”, wat de Arische superioriteit van de nazi’s weerspiegelt. Rafael Eitan (1983) stelde zich Palestijnen voor als “gedrogeerde kakkerlakken in een fles” zodra het land was gekoloniseerd, waarmee hij hen op een manier dehumaniseerde die vergelijkbaar is met nazi-propaganda. Meer recent zag de Jeruzalem Vlaggenmars (2023) duizenden mensen “Dood aan Arabieren” en “Moge je dorp branden” roepen, terwijl een kolonistenconferentie in 2024 plande om “in Gaza te vestigen”, met een toekomstvisie “zonder Hamas” — en impliciet zonder Palestijnen. Daarnaast verklaarde minister van Erfgoed Amichai Eliyahu in november 2023 dat een van Israëls opties in de oorlog tegen Hamas zou kunnen zijn om “een kernbom op de Gazastrook te werpen”, een opmerking die, hoewel afgewezen door premier Benjamin Netanyahu, een extreme retoriek van vernietiging weerspiegelt die in veel oproepen tot de totale vernietiging van Gaza, zowel op sociale media als elders, is herhaald.

Deze houdingen vertalen zich in acties in Gaza die nazi-tactieken weerspiegelen. Gaza, met 2,1 miljoen mensen opgesloten in 365 vierkante kilometer onder een blokkade sinds 2007, lijkt op een nazi-getto, nu getransformeerd tot wat kan worden omschreven als een “groot vernietigingskamp”. Sinds oktober 2023 heeft Israëls campagne meer dan 40.000 Palestijnen gedood, waaronder 15.000 kinderen, door bombardementen, volgens de gezondheidsautoriteiten van Gaza (eind 2024). Een tweedelige totale belegering (tot mei 2025), bevestigd door Israel Katz (“geen humanitaire hulp zal Gaza binnengaan”) en Bezalel

Smotrich (“geen graankorrel”), heeft hongersnood veroorzaakt, met 1,1 miljoen mensen die risico lopen op uithongering en kinderen die sterven aan ondervoeding, volgens VN-rapporten (2024). De vernietiging van infrastructuur — 70% van de woningen, de meeste ziekenhuizen — creëert onleefbare omstandigheden, terwijl het gebruik van witte fosfor is gekoppeld aan aangeboren misvormingen, volgens Human Rights Watch (2023). Op de Westelijke Jordaanoever, beschreven als een “getto” met zijn controleposten en nederzettingen, werden in 2023 83 kinderen gedood, het dubbele van het totaal van het voorgaande jaar, te midden van toegenomen militaire operaties, volgens UNICEF.

Een artikel in The Times of Israel uit 2024 dat opriep tot “lebensraum” op de Westelijke Jordaanoever om Israël’s groeiende bevolking (15,2 miljoen tegen 2040) te huisvesten, komt direct overeen met de territoriale ambities van de nazi’s, die genocide rechtvaardigden om ruimte te maken voor Duitse kolonisten. Uitspraken van Israëlische functionarissen, zoals Yoav Gallants “menselijke dieren” (2023) en een parlamentsdocument dat het Israëlische leger oproept om “iedereen die geen witte vlag wappert te doden” (2025), dehumaniseren en richten zich willekeurig op Palestijnen, net zoals nazi-beleid Joden viseerde. Smotrich’ aanvullende opmerking in november 2023 dat Israël Gaza na de oorlog zal controleren, suggereert een langetermijnplan om de Palestijnse aanwezigheid te elimineren, in lijn met de visie van de kolonistenconferentie en historische oproepen tot een land zonder Arabieren. Dit systematische geweld, mogelijk gemaakt door de reeds bestaande opsluiting in Gaza en de Westelijke Jordaanoever, weerspiegelt het gebruik van getto’s en kampen door de Holocaust om te isoleren en te vernietigen.

Bewijs van genocide in Gaza en de mondiale verplichting om te handelen

Het bewijs in Gaza stelt zowel **mens rea** als **actus reus** vast voor genocide onder het VN-Genocideverdrag en het Statuut van Rome, en dwingt staten en functionarissen om te handelen onder de belofte van “nooit meer”, het Genocideverdrag en de R2P-doctrine.

Mens Rea (Intentie): De intentie om Palestijnen in Gaza te vernietigen is duidelijk in een patroon van dehumaniserende retoriek en expliciet beleid. Historische uitspraken (Weitz, Begin, Eitan) legden een precedent voor uitsluiting, terwijl hedendaagse uitspraken deze intentie in actie bevestigen: Gallants “menselijke dieren”, Smotrich’ “geen graankorrel”, Katz’ “geen humanitaire hulp”, en de “Dood aan Arabieren” van de Vlaggenmars framen Palestijnen als een groep die vernietigd moet worden. Het plan van de kolonistenconferentie voor een Gaza “zonder Hamas” — en impliciet zonder Palestijnen — sluit aan bij talloze oproepen tot de totale vernietiging van Gaza, zowel op sociale media als elders, zoals Elyahu’s suggestie in 2023 om “een kernbom op de Gazastrook te werpen”. Smotrich’ bewering dat Israël Gaza na de oorlog zal controleren, wijst verder op een visie om de Palestijnse aanwezigheid volledig te elimineren. Israël’s niet-naleving van de maatregelen van het Internationaal Gerechtshof (ICJ) in 2024, die toegang tot hulp beval om genocide te voorkomen, verbindt deze daden verder met intentie, omdat het een opzettelijke keuze toont om dodelijke omstandigheden te verergeren.

Actus Reus (Daden): Israël's acties voldoen aan meerdere genocidale daden: (1) **Doden:** 40.000 doden in Gaza, 83 kinderen op de Westelijke Jordaanoever (2023); (2) **Ernstige Schade:** Bombardementen, verwondingen, trauma en blootstelling aan chemicaliën (witte fosfor); (3) **Levensomstandigheden:** Belegering, hongersnood en vernietiging van infrastructuur, waardoor onleefbare omstandigheden ontstaan; (4) **Voorkomen van Geboorten:** Miskramen en reproductieve schade door ondervoeding en chemicaliën; (5) **Overdracht van Kinderen:** Het doden van 15.000 kinderen in Gaza, 83 op de Westelijke Jordaanoever ("overdracht naar graven"). De aanvallen tijdens de Vlaggenmars en het geweld op de Westelijke Jordaanoever voegen toe aan dit patroon, en tonen een systematische campagne over de gebieden heen.

Dit bewijs voldoet aan de wettelijke drempel voor genocide, aangezien het ICJ (2024) een plausibel risico vaststelde en het Internationaal Strafhof (ICC) arrestatiebevelen uitvaardigde tegen Netanyahu en Gallant voor oorlogsmisdaden, inclusief uithongering als oorlogsmethode. De parallellen met de Holocaust — superieure ideologie, dehumanisering, concentratie en systematische moord — onderstrepen de ernst van de crisis. Eliyahu's opmerking over een kernbom, zelfs als deze werd afgewezen, weerspiegelt een extreme retoriek die, samen met Smotrich' visie op naoorlogse controle, een bereidheid suggereert om totale vernietiging te overwegen, wat de genocidale intentie verder bewijst. Toch falen internationale instellingen opnieuw: de VN is verlamd door Amerikaanse veto's, de uitspraken van het ICJ zijn niet afdwingbaar, en de ICC-bevelen missen uitvoeringskracht, wat de mislukkingen van de Volkenbond tijdens de Holocaust weerspiegelt.

Onder de belofte van "nooit meer", geboren uit de lessen van de Holocaust, het Genocideverdrag (Artikel I verplicht staten om genocide te voorkomen en te bestraffen), en de R2P-doctrine (staten moeten bevolkingen beschermen tegen genocide, met internationale interventie als ze falen), heeft elke staat en functionaris een morele en wettelijke plicht om te handelen. Dit omvat het opleggen van sancties, het stopzetten van militaire hulp aan Israël (bijvoorbeeld de \$17 miljard van de VS sinds 2023), het afdwingen van ICC-bevelen, en het ondersteunen van humanitaire interventie om de belegering en bombardementen te beëindigen. Niet handelen herhaalt de fouten van de Volkenbond, en verraadt de belofte om de mensheid te beschermen tegen genocide.

Conclusie

De Holocaust en Gaza onthullen een tragische continuïteit in de ideologieën van superioriteit en dehumanisering die genocide voeden, en de systemische tekortkomingen van internationale instellingen die deze mogelijk maken. De VN, het ICJ en het ICC, verlamd door grootmachtpolitiek en soevereiniteitsnormen, slagen er niet in om Israël's acties in Gaza te stoppen, die worden ondersteund door een geschiedenis van suprematistische retoriek en de intentie om Palestijnen te verdrijven. Het bewijs van **mens rea** en **actus reus**, verder versterkt door extreme uitspraken zoals Eliyahu's suggestie van nucleaire vernietiging en Smotrich' visie op naoorlogse controle, stelt genocide vast buiten redelijke twijfel. De verplichting van de mondiale gemeenschap onder "nooit meer", het Genocideverdrag en R2P eist onmiddellijke actie om de gruwelen in Gaza te stoppen, opdat de geschiedenis haar donkerste hoofdstukken niet herhaalt. De belofte van "nooit meer" moet meer zijn dan

woorden — het moet een oproep tot actie zijn voor rechtvaardigheid, bescherming en menselijkheid.